

az *Éles határok* egy nagy lengyel kortárs költő varázsosan egyedi világát teszi most már magyar nyelven is hozzáférhetővé. Ez a sajátos hangokat megpendítő versválogatás minden olvasó számára érdekes, élvezetes és elgondolkodtató újdonság lehet.

ZSILINSZKY FANNI

(Fordította Kovács István és Zsille Gábor,
Magyar Napló Kiadó, Budapest, 2005,
128 oldal, 1125 Ft)

KUKORELLY ENDRE:

Samunadrág

Ha a könyv főszerplőjének, Hankának a stílusában írnám a recenziót, valahogy így festene a szöveg:

A Bandiban az a jó, hogy nemcsak felnőtteknek ír verseket, hanem például a hat és háromnegyed éveseknek is. Mondhatnám azt is, hogy gyerekeknek, ha ez a szó nem bagatellizálná túlságosan e zsenge kor vitathatatlan komolyságát.

Csak a huszonsokéveseknek lehet apróság az ágyban maradás problematikája, amit Bandi, bár legalább százéves, elég személetesen tud leírni néha. Mert fölkelni rossz, vagyis aludva feküdni jó. De ébren ágyba kényszerülni viszont, vagyis nem aludva feküdni, az a legnagyobb rossz. Az egész biztosan csak

felnőtt bosszú, mert sokat mozogtunk, és pont a tévé előtt, vagy csak egyszerűen bal lábbal keltek ki magukból.

Hogy mit tilos és mit nem, az meg a másik nehézség egy „már csak tizenkettősör hetet kell aludni és hétéves leszek” kislánynak. És az sem baj, ha erről Bandi ír pár verset.

Az embernek valahogy állandóan az az érzése, hogy mindig pont azt nem szabad, amit éppen ő szeretne csinálni. Bandi ezt valahogy így fogalmazza meg: „Leülök, akkor keljek, na persze. / Miért mindig olyankor. / És menjek odébb, mert miért / mindig gólnál csinálom ezt, de mit? / Kupaszerda, a a a, / már ismerjük, hude uncsi!” Aztán így folytatja: „Be lesz fejezve okés, / nem fogok rendetlenkedni, / nem fogok haldokolni az unalomtól, / fetrengeni unalmamban, / nem vágom kupán a Samut, / nem turkálók az orromban könyékig, / nem lefetyelek, / nem illegek folyvást a tükör előtt *és főleg*.” Hosszú a lista tiltásból, de azt azért elárulhatná valaki, hogy kupaszerdán miért nem vágatom a Samut kupán? Hát nem pont akkor kéne?

Milyen gondjai lehetnek még egy hat és háromnegyed éves hölgynek? Tisztára ugyanazok, mint egy felnőtt nőnek. A meglepő viszont az a dologban, hogy Bandi ezekre, ahhoz képest, hogy férfi, és még felnőtt is a tetejébe, egész jól ráérez.

Probléma lehet mondjuk, hogy a fent említett ifjú hölgygel ne jöjjön szembe az új rucija az utcán, se a barátján, se a postáson, se senkin. Hogy melyik fiúba legyen szerelmes, ha már mindegyik szerelmes belé. Mert mégis honnan lehet tudni, hogy melyik illene hozzá?

Fárasztó az is, hogy rájöjjön, mi a hivatása. Költőné legyen, vagy táncosnő, vagy uralkodjon? Hogy jó anya legyen, és gondoskodjon a babáiról. Hogy megtanuljon magas sarkú cipőben járni.

Hogy tudja, mikor kell egy férfit ráugorni, és mikor nem. Mert a Bandira bármikor lehet, nagyon jó nekirontani. „Annyira, hogy nem is köszöntem Márti barátnőmnek, / mikor indultak. / Mert itt voltak, csak már szerencsésen hazamentek. / Mert a Bandi a ronda szúrós borostájával / megpuszította a nyakam, hát hiába.” Meg persze van még ezer más gondja is egy ilyen fiatal nőnek. Csoda, hogy időnként elegendem van mindenből. Azért az megnyugtató, hogy a Bandi legalább beleír a versekbe, ahol lehetek királykisasszony és az egész világ nekem hódol, meg ilyenek. Úgy látszik, nemcsak focizni tud, hanem költősködni is.

Ha a saját stílusomban írnám a recenziót, akkor viszont valami ilyesmi lenne:

Hálásak lehetünk Kukorelly Endrének, hogy felnőtt számba veszi a gyerekeket, és nem ügyöggős, a „rím miatt gyermekded szavakat beleszuszakolós” verseket ír a fiatalabb korosztálynak. Nem mondja meg azt sem, mit hogyan kellene, mert azt minden gyerek tudja. A felnőtté válástól kapott tanácsokkal tele a padlás, ahelyett, hogy kincses ládika,

pókháló mögött lapuló poros könyv vagy egy híres kalóz csontváza rejtőznie ott.

Pedig ezek mennyivel érdekesebbek. Tudja ezt a szerző nagyon jól, ezért a versek formája, nyelvezet-nyelvtana, témái is oly tökéletesen gyermekkompatibilisek, hogy az ember nem győz szomorkodni, miért is kellett felnőnie.

Egyszer egy felolvasóesten Kukorelly állítólag azt mondta, annyira belejött a gyerekversek írásába és úgy megszerette a témát, hogy szinte alig bírja abbahagyni. Mi csak reménykedni tudunk benne, hogy nem is fogja. A magyar irodalom sokat kapott tőle ezzel a kötettel. A gyerekekről nem is beszélve.

FINY PETRA

(Kalligram Kiadó, Pozsony, 2005,
56 oldal, 1490 Ft)